

Na temelju članka 30. stavka 7. Zakona o održivom gospodarenju otpadom ("Narodne novine", broj 94/13 i 73/17), članka 4. Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom ("Narodne novine", broj 50/17) i članka 23. Statuta Općine Rakovica ("Glasnik Karlovačke županije", broj 21/09, 12/12, 07/13, 17/13 – ispravak i 20/13 – pročišćeni tekst), Općinsko vijeće Općine Rakovica, na 6. sjednici održanoj dana 29. siječnja 2018. godine, donijelo je sljedeću

ODLUKU

o načinu pružanja javnih usluga prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada na području Općine Rakovica

UVOD

Članak 1.

Ovom Odlukom o načinu pružanja javnih usluga prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada na području općine Rakovica (u daljnjem tekstu: Odluka) utvrđuju se načini prikupljanja miješanog komunalnog otpada i prikupljanja biorazgradivog komunalnog otpada te povezane usluge odvojenog prikupljanja otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila te krupnog (glomaznog) otpada.

Ovom Odlukom se utvrđuju:

- kriteriji obračuna količine otpada,
- standardne veličine i druga bitna svojstva spremnika za prikupljanje otpada,
- najmanja učestalost odvoza otpada prema područjima,
- obračunska razdoblja kroz kalendarsku godinu,
- područja pružanja javne usluge,
- opći uvjeti ugovora s korisnicima,
- popis adresa reciklažnih dvorišta i naselja na području,
- način provedbe javne usluge i usluge povezane s javnom uslugom,
- provedba Ugovora o korištenju javne usluge i usluge povezane s javnom uslugom,
- način podnošenja prigovora i postupanje po prigovoru građana,
- uvjeti za pojedinačno korištenje javne usluge,
- prihvatljivi dokaz izvršenja javne usluge za pojedine korisnike usluga,
- cijena obvezne minimalne javne usluge,
- način određivanja udjela korisnika javne usluge u slučaju kad su korisnici javne usluge, kućanstva i koriste zajednički spremnik, a nije postignut sporazum o njihovim udjelima,
- način određivanja udjela korisnika javne usluge u slučaju kad su korisnici javne usluge kućanstva i pravne osobe ili fizičke osobe – obrtnici i koriste zajednički spremnik, a nije postignut sporazum o njihovim udjelima,
- korištenje javne površine za prikupljanje otpada,
- kriteriji za određivanje korisnika usluge u čije ime Općina preuzima obvezu plaćanja cijene za javnu uslugu,
- korištenju površina za potrebe kompostiranja biorazgradivog otpada,
- količine krupnog (glomaznog) otpada koji se preuzima,
- ugovorna kazna.

Članak 2.

Prikupljanje miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada te odvojeno prikupljanje otpadnog papira, metala, stakla, plastike, tekstila, problematičnog otpada i krupnog (glomaznog) otpada obavlja se u okviru sustava sakupljanja komunalnog otpada sukladno propisanim standardima te podrazumijeva prikupljanje toga otpada na određenom području, pružanja usluge putem spremnika od pojedinih korisnika i prijevoz tog otpada do ovlaštene osobe za obradu otpada.

Davatelj usluge pruža javnu uslugu na području općine Rakovica.

Korisnik usluge na području pružanja usluge je vlasnik nekretnine, odnosno vlasnik posebnog dijela nekretnine i korisnik nekretnine, odnosno posebnog dijela nekretnine kada je vlasnik nekretnine, odnosno posebnog dijela nekretnine obvezu plaćanja ugovorom prenio na toga korisnika i o tome obavijestio davatelja usluge.

Opći uvjeti ugovora o korištenju javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog i biorazgradivog komunalnog otpada s korisnicima usluge sadržani su u posebnom dodatku ove Odluke.

KRITERIJ OBRAČUNA KOLIČINE OTPADA

Članak 3.

Kriterij za obračun pružanja javne usluge sakupljanja miješanog komunalnog i biorazgradivog komunalnog otpada je volumen ugovorenog spremnika za miješani komunalni otpad i broj pražnjenja spremnika za miješani komunalni otpad.

STANDARDNE VELIČINE I DRUGA BITNA SVOJSTVA SPREMNIKA ZA SAKUPLJANJE OTPADA

Članak 4.

Standardne veličine spremnika za sakupljanje miješanog komunalnog otpada su: 120 litara, 240 litara, 360 litara, 1100 litara.

Standardni spremnici omogućuju pražnjenje spremnika komunalnim vozilima sa sustavima za podizanje spremnika.

Za dodatno sakupljanje miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada koriste se spremnici - plastične vreće od 80 i 120 litara i spremnici od 120 litara do 1100 litara. Korisnik usluge ima ograničen izbor veličine spremnika uz uvažavanje broja članova kućanstva i načina korištenja građevine sukladno Cjeniku usluga.

NAJMANJA UČESTALOST ODVOZA OTPADA PREMA PODRUČJIMA

Članak 5.

Najmanja učestalost odvoza za fizičke osobe:

- miješani komunalni otpad svakih 14 dana,
- glomazni otpad jedan put godišnje,
- korisni otpad jednom mjesečno.

Najmanje učestalost odvoza za pravne osobe:

- miješani komunalni otpad svakih 14 dana,
- korisni otpad jednom mjesečno,

- odvoz miješanog komunalnog otpada po pozivu u roku 7 dana od narudžbe,
- odvoz ostalog otpada po pozivu u roku 7 dana od narudžbe.

Svi korisnici (fizičke i pravne osobe) moraju miješani komunalni otpad u obračunskom razdoblju predati barem jedanput.

Ako korisnici ne predaju miješani komunalni otpad barem jedanput u obračunskom razdoblju, davatelj usluge ima pravo naplatiti jednu primopredaju miješanog komunalnog otpada u obračunskom razdoblju.

Povremeni korisnici (korištenje građevine do 4 mjeseca godišnje, uz predočenje potvrde o drugom boravištu, vizi, radnoj dozvoli ili dozvoli boravka u inozemstvu) ne trebaju ispuniti obvezu od jedne primopredaje miješanog komunalnog otpada u obračunskom razdoblju.

Iznimno od navedenog, nadležno tijelo Općine Rakovica može odrediti da se broj odvoza, na cijelom području Općine Rakovica ili u određenim dijelovima Općine Rakovica, uredi na drukčiji način, prema stvarnim potrebama.

OBRAČUNSKA RAZDOBLJA KROZ GODINU

Članak 6.

Obračunsko razdoblje je mjesec dana, račun se izdaje sa zadnjim danom u mjesecu za protekli mjesec, s rokom plaćanja 15 dana.

POPIS ADRESA RECIKLAŽNIH I MOBILNIH RECIKLAŽNIH DVORIŠTA

Članak 7.

Reciklažno dvorište za sva naselja općine Rakovica izgraditi će se na odlagalištu otpada u sanaciji "Ćuić Brdo".

Radno vrijeme reciklažnog dvorišta biti će objavljeno na web stranici davatelja usluga.

Lokacije i vrijeme rada mobilnog reciklažnog dvorišta objaviti će se na web stranici davatelja usluga (termini sakupljanja).

ODREDBE O NAČINU PROVEDBE JAVNE USLUGE I USLUGE POVEZANE S JAVNOM USLUGOM

Članak 8.

Svakom korisniku usluge osigurana je mogućnost odvojene predaje otpada putem zelenih otoka postavljenim po naseljima te korištenje reciklažnog dvorišta po izgradnji, mobilnog reciklažnog dvorišta po nabavi i odvoz glomaznog otpada.

Odvojena primopredaja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada obavlja se putem standardnih spremnika kod korisnika usluge, tako da se otpadni papir i karton prikuplja odvojeno od biorazgradivog komunalnog otpada.

Korisnik koji se odluči za kućno kompostiranje biorazgradivog komunalnog otpada mora osigurati komposter ili kompostište te to potvrditi potpisom izjave da će to raditi sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom. Davatelj usluge sliku kompostera ili kućnog kompostišta i potpisanu izjavu korisnika držat će u svojoj arhivi.

Svakom korisniku omogućeno je sakupljanje reciklabilnog komunalnog otpada (papir, plastika, tetrapak, metalna ambalaža, staklena ambalaža, tekstil) na javnim površinama.

Svakom korisniku omogućeno je sakupljanje glomaznog otpada na obračunskom

mjestu korisnika jednom godišnje i/ili reciklažnom dvorištu odnosno u mobilnom reciklažnom dvorištu po izgradnji odnosno nabavi.

Svakom korisniku omogućeno je sakupljanje otpada određenog posebnim propisom koji uređuje gospodarenje otpadom u reciklažnom dvorištu odnosno mobilnom reciklažnom dvorištu.

Na zahtjev korisnika usluge pružaju se sljedeće usluge:

- preuzimanje većih količina miješanog ili biorazgradivog komunalnog otpada od ugovorenih uz plaćanje troškova sakupljanja i obrade tih količina,
- preuzimanje većih količina glomaznog otpada od ugovorenih količina uz plaćanje sakupljanja i obrade tih količina.

ODREDBE O NAČINU PROVEDBE JAVNE USLUGE I USLUGE POVEZANE S JAVNOM USLUGOM

Članak 9.

Davatelj javne usluge i davatelj usluge povezane s javnom uslugom obvezan je:

- osigurati korisniku usluge spremnik za primopredaju miješanog komunalnog otpada, biorazgradivog komunalnog otpada i reciklabilnog komunalnog otpada,
- označiti spremnik oznakom,
- dostaviti korisniku usluge obavijest iz članka 23. ove Odluke,
- preuzeti sadržaj spremnika od korisnika usluge, vodeći računa o tome da oko spremnika ne ostaje razbacan otpad iz spremnika nakon preuzimanja spremnika,
- odgovarati za sigurnost, redovitost i kvalitetu javne usluge i usluge povezane s javnom uslugom,
- osigurati provjeru da otpad sadržan u spremniku prilikom primopredaje odgovara vrsti otpada čija se primopredaja obavlja,
- voditi evidenciju o preuzetim količinama otpada,
- davatelj usluge dužan je osigurati uvjete kojima se ostvaruje pojedinačno korištenje usluge, uključivo i kad više korisnika koristi zajednički spremnik.

Članak 10.

Korisnik usluge obvezan je:

- koristiti javnu uslugu i predati miješani komunalni otpad i biorazgradivi komunalni otpad davatelju javne usluge na području na kojem se nalazi nekretnina korisnika usluge,
- omogućiti davatelju javne usluge pristup spremniku na mjestu primopredaje u slučaju kad mjesto primopredaje otpada nije na javnoj površini,
- postupati s otpadom na obračunskom mjestu korisnika usluge na način kojim se ne dovodi u opasnost ljudsko zdravlje i ne dovodi do rasipanja otpada oko spremnika i ne razlikuje pojava neugode drugoj osobi zbog mirisa otpada,
- odgovarati za postupanje s otpadom i spremnikom na obračunskom mjestu korisnika usluge sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom, Uredbi o komunalnom otpadu i ovoj Odluci,
- zajedno s ostalim korisnicima usluge na istom obračunskom mjestu odgovarati za obveze nastale zajedničkim korištenjem spremnika sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom, Uredbi o komunalnom otpadu i ovoj Odluci,
- predavati biorazgradivi komunalni otpad, reciklabilni komunalni otpad, problematični otpad i glomazni otpad odvojeno od miješanog komunalnog otpada,
- predavati problematični otpad u reciklažno dvorište ili mobilno reciklažno dvorište,

- plaćati davatelju usluge cijenu javne usluge u skladu s važećim cjenikom.

ODREDBE O PROVEDBI UGOVORA KOJE SE PRRIMJENJUJU U SLUČAJU NASTUPANJA POSEBNIH OKOLNOSTI (ELEMENTARNA NEPOGODA, KATASTROFA I SL.)

Članak 11.

Davatelj usluge se neće smatrati odgovornim za kašnjenja u ispunjenju ili neispunjenje obveza iz Ugovora koje je uzrokovano neočekivanim i nepredvidivim okolnostima ili više sile na koje Davatelj usluge nije mogao utjecati (npr. elementarna nepogoda, ograničenja uvedena zakonom, neredi, nemiri i dr.).

U slučaju kašnjenja u ispunjenju ili neispunjenja obveza uzrokovanih nastupom posebnih okolnosti,

Davatelj usluge će o istom bez odgode obavijestiti korisnike usluga na prikladan način te se ispunjenje obveza Davatelja usluga odgađa za vrijeme trajanja posebnih okolnosti.

ODREDBE O NAČINU PODNOŠENJA PRIGOVORA I POSTUPANJU PO PRIGOVORU GRAĐANA NA NEUGODU PROUZROČENU SUSTAVOM SAKUPLJANJA KOMUNALNOG OTPADA

Članak 12.

Prigovori i reklamacije podnose se davatelju usluga.

Korisnici usluge imaju mogućnost podnošenja pisanih prigovora poštom, telefaksom ili elektroničkom poštom te u sjedištu davatelja usluge koji je dužan na takve prigovore odgovoriti u roku od 15 (petnaest) dana od dana zaprimanja prigovora.

Davatelj usluge dužan je voditi i čuvati pisanu evidenciju prigovora korisnika najmanje godinu dana od primitka prigovora korisnika.

Rok za pisanu reklamaciju na ispostavljeni račun je 8 (osam) dana od dostave računa, u protivnom se smatra da je ispostavljeni račun nesporan, a priloženi obračun pravilan.

ODREDBE O UVJETIMA ZA POJEDINAČNO KORIŠTENJE JAVNE USLUGE

Članak 13.

Davatelj usluge svim korisnicima u skladu s mogućnostima osigurati će uvjete za pojedinačno korištenje spremnika za sakupljanje svih vrsta otpada.

Ako nije moguće pojedinačno korištenje javne usluge, davatelj usluga omogućit će korisnicima zajedničko korištenje javne usluge.

ODREDBE O PRIHVATLJIVOM DOKAZU IZVRŠENJA JAVNE USLUGE ZA POJEDINOG KORISNIKA USLUGE

Članak 14.

Prihvatljivim dokazom izvršenja usluge smatra se digitalna evidencija davatelja usluge putem tablet računala, kojom se evidentiraju sakupljene količine miješanog komunalnog otpada, biorazgradivog komunalnog otpada, glomaznog otpada i korisnog otpada (papir, plastika, ostali korisni otpad) i problematični otpad sukladno posebnim propisima.

Evidencija sadržava i sve podatke o korisniku usluge, obračunskom mjestu, datumu i vremenu sakupljanja otpada te koordinate mjesta sakupljanja otpada dobivenih digitalnim putem.

Korisnik usluge može na zahtjev dobiti ispis evidencije odvoza otpada.

Uz digitalnu evidenciju proces sakupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada snimat će se kamerama na komunalnim vozilima, što je dodatan dokaz o izvršenju javne usluge.

ODREDBE O CIJENI OBVEZNE MINIMALNE JAVNE USLUGE

Članak 15.

Obvezna minimalna javna usluga je dio javne usluge, koju je potrebno osigurati da bi sustav sakupljanja komunalnog otpada mogao ispuniti svoju svrhu poštujući pritom obvezu o osiguranju primjene načela "onečišćivač plaća", ekonomski održivo poslovanje te sigurnost, redovitost i kvalitetu pružanja javne usluge.

Cijena obvezne minimalne javne usluge pokriva sve troškove funkcioniranja sustava gospodarenja otpadom, osim troškova obrade miješanog komunalnog otpada.

Cijena obvezne minimalne javne usluge definira se za ugovoreni volumen spremnika za miješani komunalni otpad i biorazgradivi komunalni otpad.

NAČIN ODREĐIVANJA UDJELA KORISNIKA JAVNE USLUGE U SLUČAJU KAD SU KORISNICI JAVNE USLUGE KUĆANSTVA I KORISTE ZAJEDNIČKI SPREMNIK, A NIJE POSTIGNUT SPORAZUM O NJIHOVIM UDJELIMA

Članak 16.

Ako korisnici usluga koji koriste zajednički spremnik ne dogovore udjele o korištenju zajedničkog spremnika, kao kriterij određivanja udjela korisnika javne usluge primjenjivat će se broj članova domaćinstva za fizičke osobe, a broj zaposlenih za pravne osobe.

ODREDBE O UGOVORNOJ KAZNI

Članak 17.

Ako korisnik usluge postupa protivno ugovoru te se ne pridržava odredaba ove Odluke i Općih uvjeta usluge (iz posebnog dodatka ove Odluke), davatelj usluga ima pravo na isplatu ugovorne kazne, a naročito:

- ako ne koristi javnu uslugu i ne predaje miješani komunalni otpad i biorazgradivi komunalni otpad davatelju javne usluge, ugovorna kazna iznosi 1.000,00 kuna,

- ako na svom obračunskom mjestu postupa s otpadom na način kojim se dovodi u opasnost ljudsko zdravlje i dovodi do rasipanja otpada oko spremnika i uzrokuje pojava neugode drugoj osobi zbog mirisa otpada, ugovorna kazna iznosi 500,00 kuna,

- ako ne predaje biorazgradivi komunalni otpad, reciklabilni komunalni otpad, problematični otpad i glomazni otpad odvojeno od miješanog komunalnog otpada, ugovorna kazna iznosi 300,00 kuna,

- ako ne predaje problematični otpad u reciklažno dvorište ili mobilno reciklažno dvorište, ugovorna kazna iznosi 300,00 kuna,

- ako s krupnim (glomaznim) otpadom postupa na način da isti odlaže u spremnike za

prikupljanje miješanog komunalnog otpada, zatim unutar drvoreda, dječjih igrališta, javnih zelenih površina i parkova te na mjesta koja za to nisu predviđena, te da s krupnim (glomaznim) komunalnim otpadom odlaže bačve, kante i slične posude u kojima ima ulja, boja, kiselina i drugih opasnih tvari te drugog problematičnog otpada, ugovorna kazna iznosi 1.000,00 kuna,

- ako ne drži spremnik na za to propisanom mjestu, ugovorna kazna iznosi 200,00 kuna,

- ako onemogući davatelju usluge pristup spremniku na mjestu primopredaje ugovorna kazna iznosi 200,00 kuna,

- ako ne omogući davatelju usluge označavanje spremnika s kojim već raspolaže, ugovorna kazna iznosi 500,00 kuna,

- ako je uništio ili oštetio spremnik dodijeljen korisniku usluge postavljen na javnoj površini za prikupljanje miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada, ugovorna kazna iznosi 250,00 kuna,

- ako je uništio ili oštetio spremnik postavljen na javnoj površini za prikupljanje miješanog komunalnog otpada, biorazgradivog otpada, papira, kartona, plastike i ostalog reciklabilnog otpada, ugovorna kazna iznosi 2.000,00 kuna,

- ako u slučaju povećane potrebe za korištenjem javne usluge iznad obvezne minimalne usluge, ne koristi propisano označene vrećice, ugovorna kazna iznosi 200,00 kuna,

- ako je u izjavi o načinu korištenja usluge očigledno naveo netočne podatke, osobito ukoliko je lažno naveo da trajno ne koristi nekretninu, ugovorna kazna iznosi 3.000,00 kuna,

- ako nije u roku od 30 dana, od početka korištenja novoizgrađene nekretnine, odnosno posebnog dijela takve nekretnine ili prava takve korištenja nekretnine, odnosno posebnog dijela takve nekretnine (kada je vlasnik nekretnine obvezu plaćanja ugovorom prenio na tog korisnika), o istome pisanim putem, obavijestio davatelja usluge, ugovorna kazna iznosi 2.000,00 kuna.

Za postupanja prema prethodnom stavku ovoga članka za korisnika usluge koji zajedno s ostalim korisnicima usluge zajednički koristi spremnik, u slučaju kada se ne utvrdi odgovornost pojedinog korisnika usluge, na nastalu obvezu plaćanja ugovorne kazne primjenjuje se odredba članka 20. stavka 9. Uredbe.

Radi utvrđivanja nužnih činjenica kojima se utvrđuje postupanje korisnika usluge protivno Ugovoru o korištenju javne usluge prema ovom članku, kao i činjenica nužnih za obračun ugovorne kazne, davatelj usluge ovlašten je i dužan postupati po prijavi komunalnih redara, razmotriti i ispitati prijave građana, uzimati potrebne izjave od korisnika usluga, svojih zaposlenika i trećih osoba, osigurati fotografiranje i/ili video snimanje obračunskog mjesta korisnika usluge i koristiti takvu fotodokumentaciju, koristiti podatke iz izjave o načinu korištenja javne usluge, evidencije o preuzetom komunalnom otpadu, podatke očitavanja mjernih uređaja za potrošnju električne energije ili plina ili pitke vode, podatke iz svojih poslovnih knjiga i drugih evidencija, cjenika ovlaštenih proizvođača opreme i uređaja, stručne, obrazložene i ovjerene procjene nastalih troškova uslijed pojedinog postupanja, vremensko trajanje pojedinog postupanja, te sve druge dokaze s pomoću kojih se i u svezi s drugim dokazima nedvojbeno može utvrditi postupanje korisnika usluge prema ovom članku, odnosno koji mogu poslužiti za obračun ugovorne kazne.

Ukoliko se utvrdi da je korisnik usluge počinio više radnji za koje je prema ovom članku propisana obveza plaćanja ugovorne kazne, davatelj usluge će mu za svaku od navedenih radnji obračunati i naplatiti ugovornu kaznu.

ODREDBE O KORIŠTENJU JAVNE POVRŠINE ZA PRIKUPLJANJE OTPADA

Članak 18.

Javna površina koristi se za skupljanje miješanog komunalnog i biorazgradivog komunalnog otpada, i to javna površina ispred obračunskog mjesta korisnika.

Javna površina koristi se i za privremeni smještaj mobilnog reciklažnog dvorišta.

Glomazni otpad ne smije se sakupljati na javnim površinama.

Na javnim površinama nije dopušteno kompostiranje biorazgradivog komunalnog otpada.

KRITERIJ ZA ODREĐIVANJE KORISNIKA USLUGE U ČIJE IME OPĆINA RAKOVICA PREUZIMA OBVEZU PLAĆANJA CIJENE ZA JAVNU USLUGU

Članak 19.

Kriterij za određivanje korisnika usluge u čije ime Općina preuzima obvezu plaćanja dijela cijene javne usluge određuje se programom subvencija troškova stanovanja i drugih oblika socijalne pomoći koji donosi Općinsko vijeće Općine Rakovica za tekuću godinu.

ODREBE O KOLIČINI GLOMAZNOG OTPADA KOJI SE PREUZIMA U OKVIRU JAVNE USLUGE

Članak 20.

Svako korisnik ima pravo na jedan odvoz glomaznog otpada godišnje maksimalno do 2 m³ godišnje.

Korisnik usluge može glomazni otpad samostalno dovesti u reciklažni centar po njegovoj izgradnji. Korisnik usluge može predati i veće količine glomaznog od maksimalnih dopuštenih u sklopu javne usluge, ali uz dodatnu naplatu sukladno cjeniku davatelja usluge.

NEKRETNINA KOJA SE TRAJNO NE KORISTI

Članak 21.

Nekretnina koja se trajno ne koristi je nekretnina za koju je utvrđeno da se ne koristi na temelju pisanog očitovanja vlasnika nekretnine i dostavljene potvrde o isključenju uređaja za potrošnju električne energije, vode i plina od strane ovlaštenog pružatelja navedenih usluga. Korisnik usluge može umjesto potvrde o isključenju uređaja za potrošnju dostavljati i godišnji (polugodišnji) obračun potrošnje električne energije te ako je potrošnja u prethodnom razdoblju bila manja od 6 kW, onda se nekretnina smatra nekorištenim za sljedeće razdoblje od vremena predanog obračuna (polugodišnje ili godišnje).

Iznimno davatelj usluge prihvatit će prvi put samo pisano očitovanje vlasnika nekretnine o trajnom nekorištenju nekretnine, a korisnik usluge mora u roku 6 mjeseci dostaviti obračun potrošnje električne energije, kojim mora dokazati da je potrošnja električne energije manja od 6 kW za obračunsko razdoblje. Ako korisnik usluge ne dokaže da je potrošnja bila manja od 6 kW u obračunskom razdoblju, davatelj usluge ima pravo na retroaktivnu naplatu za proteklo razdoblje cijene minimalne javne usluge za proteklo razdoblje.

IZJAVA O NAČINU KORIŠTENJA USLUGE

Članak 22.

Korisnik usluge dužan je dostaviti davatelju javne usluge Izjavu o načinu korištenja javne usluge. Izjava sadržava sve podatke sukladno članku 14. Uredbe o komunalnom otpadu, a sam sadržaj i izgled Izjave propisan je posebnim dodatkom ove Odluke. Korisnik usluge dužan je vratiti davatelju javne usluge dva primjerka Izjave, s potpisom korisnika usluge, u pisanom obliku u roku 15 dana od dana zaprimanja Izjave.

Davatelj javne usluge dužan je po zaprimanju Izjave, korisniku usluge vratiti jedan ovjereni primjerak Izjave u roku 8 dana od dana zaprimanja.

Davatelj javne usluge dužan je primijeniti podatak iz Izjave koji je naveo korisnik usluge (*stupac: očitovanje korisnika usluge*) kada je taj podatak u skladu sa Zakonom o održivom gospodarenju otpadom, uredbom o gospodarenju komunalnim otpadom i ovom Odlukom.

Iznimno davatelj javne usluge primjenjuje podatak iz Izjave koji je naveo davatelj javne usluge (*stupac: prijedlog davatelja javne usluge*) u sljedećem slučaju:

- kad se korisnik usluge ne očituje o podacima i ne dostavi Izjavu u roku 15 dana,
- kad više korisnika usluge koristi zajednički spremnik, a među korisnicima usluge nije postignut dogovorom o udjelima korištenja zajedničkog spremnika tako da zbroj svih udjela čini jedan, tada se primjenjuje udio korisnika usluge u korištenju zajedničkog spremnika koji je odredio davatelj javne usluge.

Korisnik usluge dužan je obavijestiti davatelja javne usluge o svakoj promjeni podataka iz Izjave u roku 15 dana od dana kad je nastupila promjena, kao i svakoj drugoj namjeravanoj promjeni podataka iz Izjave u roku 15 dana prije dana od kojeg će se primjenjivati namjeravana promjena.

UGOVOR O KORIŠTENJU JAVNE USLUGE

Članak 23.

Ugovor o korištenju javne usluge smatra se sklopljenim kad korisnik usluge dostavi davatelju usluge Izjavu ili prilikom prvog korištenja javne usluge ili zaprimanja na korištenje spremnika za primopredaju miješanog komunalnog otpada u slučaju kad korisnik usluge ne dostavi davatelju javne usluge Izjavu.

Za postojeće korisnike usluge smatra se da je Ugovor potpisan, ako je javna usluga već korištena u proteklom razdoblju ili ako je korisnik usluge zaprimio na korištenje spremnik za primopredaju miješanog komunalnog otpada.

Bitne sastojke Ugovora čine Odluka, Izjava, Opći uvjeti usluge i Cjenik javne usluge.

Davatelj javne usluge dužan je omogućiti korisniku usluge uvid u Odluku, Izjavu, Opće uvjete usluge i Cjenik javne usluge prilikom sklapanja i izmjene i/ili dopune Ugovora i na zahtjev korisnika usluge.

Općina Rakovica i davatelj javne usluge dužni su putem sredstava javnog informiranja, mrežne stranice, dostavom pisane obavijesti ili na drugi, za korisnika usluge prikladan način, osigurati da je korisnik usluge, prije sklapanja Ugovora ili izmjene i/ili dopune Ugovora, upoznat s propisanim odredbama koje uređuju sustav sakupljanja komunalnog otpada, Ugovorom i pravnim posljedicama.

Davatelj javne usluge dužan je na svojoj mrežnoj stranici objaviti i održavati poveznice na mrežne stranice Narodnih novina na kojima su objavljeni Zakon o održivom gospodarenju otpadom, Uredba o gospodarenju komunalnim otpadom, digitalnu presliku Odluke, digitalnu presliku cjenika i obavijest o načinu podnošenja prigovora sukladno obvezama iz posebnog propisa kojim se uređuje zaštita potrošača.

Davatelj usluge neće se smatrati odgovornim za kašnjenje u ispunjavanju ili neispunjavanju obveza iz Ugovora koje je prouzročeno neočekivanim i nepredvidivim okolnostima izvan njegove razumne kontrole, kao što su radnje građanskih ili vojnih tijela, ograničenja uvedena zakonom, požar, eksplozija, rat, embargo, štrajkovi, lokalni ili nacionalni neredi i nemiri. U slučaju nastupa takvih kašnjenja u ispunjavanju ili neispunjavanju obveza, davatelj usluge, bez odgode o nastupu takvih okolnosti, obavijestit će korisnike usluga putem mrežnih stranica te se ispunjenje obveza davatelja usluga odgađa za vrijeme trajanja takvog slučaja više sile.

OBAVIJEST O PRIKUPLJANJU OTPADA

Članak 24.

Davatelj usluga će do 20. prosinca tekuće godine korisnicima usluge dostaviti obavijest o prikupljanju otpada za sljedeću kalendarsku godinu. Obavijest će biti objavljena i putem mrežnih stranica davatelja usluge (termini sakupljanja).

Obavijest mora sadržavati:

1. plan s datumima primopredaje miješanog komunalnog otpada, biorazgradivog komunalnog otpada i reciklabilnog komunalnog otpada s okvirnim vremenom primopredaje otpada,
2. lokaciju i radno vrijeme reciklažnog dvorišta,
3. lokaciju, datum i radno vrijeme mobilnog reciklažnog dvorišta,
4. lokaciju i radno vrijeme kompostane, sortirnice i centra za pomovnu uporabu,
5. plan s datumima preuzimanja glomaznog otpada u okviru javne usluge,
6. uputu o kompostiranju za korisnika usluge koji kompostira biootpad,
7. uputu o postupanju s miješanim komunalnim otpadom, biorazgradivim komunalnim otpadom i reciklabilnim komunalnim otpadom,
8. kontakt podatke i način podnošenja zahtjeva za preuzimanje komunalnog otpada na zahtjev korisnika usluge,
9. uputu o preuzimanju komunalnog otpada na zahtjev korisnika usluge.

EVIDENCIJA O PREUZETOM KOMUNALNOM OTPADU

Članak 25.

Davatelj usluge dužan je voditi digitalnu evidenciju, koja sadržava sljedeće podatke o korisniku usluge:

- ime i prezime ili naziv pravne osobe ili fizičke osobe - obrtnika, OIB i adresa,
- podatke o obračunskom mjestu (adresa),
- popis primopredaja miješanog komunalnog otpada, biorazgradivog komunalnog otpada, glomaznog otpada korisnika usluge po obračunskom razdoblju,
- popis izjavljenih prigovora korisnika usluge.

Za svako obračunsko mjesto vode se sljedeći podaci:

- oznaka obračunskog mjesta, koja sadržava adresu, naziv korisnika usluge i u slučaju potrebe dodatnu oznaku,
- podatak o korištenju nekretnine na obračunskom mjestu (koristi se ili se trajno ne koristi),
- datum zaprimanja zadnje Izjave,
- vrsta i količina spremnika s pripadajućim oznakama,
- udio korisnika usluge u korištenju spremnika,

- datum i broj primopredaja otpada i dokaz o izvršenoj usluzi u obračunskom razdoblju sukladno volumenu spremnika i broju pražnjenja,
- korištenje reciklažnog dvorišta i mobilnog reciklažnog dvorišta,
- adresa reciklažnog dvorišta odnosno mobilnog reciklažnog dvorišta,
- datum, ime i prezime i broj osobne iskaznice korisnika usluge, ključni broj otpada propisan posebnim propisom kojim se uređuje katalog otpada i masa preuzetog otpada u reciklažnom dvorištu.

Za korištenje usluge preuzimanja glomaznog otpada vode se sljedeći podaci:

- korisnik usluge, datum preuzimanja glomaznog otpada u okviru javne usluge,
- korisnik usluge, datum zahtjeva i datum preuzimanja glomaznog otpada na zahtjev korisnika usluge.

Podaci iz evidencije o preuzetom otpadu za korisnika usluge moraju biti dostupni na uvid korisniku usluge na njegov zahtjev.

POSLOVANJE DAVATELJA USLUGE

Članak 26.

U cijenu javne usluge uključeni su, osim troškova propisanih člankom 33. stavkom 4. Zakon o održivom gospodarenju otpadom i sljedeći troškovi:

- nastali radom reciklažnog dvorišta i mobilnog reciklažnog dvorišta zaprimanje, bez naknade, otpada nastalog u kućanstvu,
- prijevoza i obrade glomaznog otpada koji se prikuplja u okviru javne usluge,
- prijevoza i obrade biorazgradivog komunalnog otpada koji se prikuplja u okviru javne usluge,
- vođenje propisanih evidencija i izvješćivanja u svezi s javnom uslugom.

SUGLASNOST NA CJENIK JAVNE USLUGE

Članak 27.

Zahtjev za izdavanje suglasnosti na cjenik sadržava:

- prijedlog cjenika s obrazloženjem,
- procjenu iznosa prosječnog računa sukladno prijedlogu cjenika, koji bi korisnik usluge bio dužan platiti davatelju javne usluge u obračunskom razdoblju,
- izjavu osobe odgovorne za zastupanje davatelja javne usluge da je prijedlog cjenika u skladu sa Zakonom o održivom gospodarenju otpadom, Uredbom o komunalnom otpadu i ovom Odlukom,
- prijedlog datuma početka primjene cjenika.

Zahtjev za izmjenu cjenika sadržava i važeći cjenik, podatak o postotku promjene cijene u odnosu na važeću cijenu te razloge za promjenu cijene s detaljnim obrazloženjem. Davatelj javne usluge objavit će suglasnost na cjenik u "Službenom glasniku Općine Rakovica" te obavijestiti korisnika usluge o cjeniku i izmjeni cjenika u roku 30 dana prije dana primjene cjenika.

Općinski načelnik Općine Rakovica daje suglasnost na prijedlog cjenika, odnosno njegove izmjene i dopune te je obavezan prije davanja suglasnosti provjeriti je li prijedlog cjenika usklađen sa Zakonom o održivom gospodarenju otpadom, uredbom o gospodarenju komunalnim otpadom i ovom Odlukom. Općinski načelnik Općine Rakovica dužan je očitovati se u roku 15 dana od dana podnošenja zahtjeva o pribavljanju suglasnosti.

Ako se općinski načelnik ne očituje u roku iz prethodnog stavka, smatra se da je suglasnost dana.

OBRAČUN CIJENE JAVNE USLUGE

Članak 28.

Cijena javne usluge plaća se radi pokrića troškova sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom i Uredbi o komunalnom otpadu.

Cijena javne usluge određuje se sukladno volumenu spremnika za miješani komunalni otpad i broja pražnjenja spremnika.

Strukturu cijene javne usluge čini cijena, cijena obvezne minimalne javne usluge, cijena javne usluge za količinu predanog miješanog komunalnog otpada i cijena ugovorne kazne.

Formula za izračun cijene javne usluge:

C - cijena javne usluge za količinu predanog miješanog komunalnog otpada izražena u kunama,

CMJUK - cijena obvezne minimalne javne usluge s vlastitim kompostištem,

CMJUS - cijena obvezne minimalne javne usluge s sakupljanjem BKO-a,

JCVM - jedinična cijena za pražnjenje volumena spremnika miješanog komunalnog otpada izražena u kunama sukladno cjeniku,

BPM - broj pražnjenja spremnika miješanog komunalnog otpada u obračunskom razdoblju sukladno podacima u Evidenciji,

U - udio korisnika usluge u korištenju spremnika,

UK - cijena ugovorene kazne.

Cijena s kompostištem:

$$C = CMJUK + (JCVM \times BPM) \times U + UK.$$

Cijena sa sakupljanjem BKO-a:

$$C = CMJUS + (JCVM \times BPM) \times U + UK.$$

Korisnik usluge dužan je platiti davatelju javne usluge iznos cijene javne usluge za obračunsko mjesto i obračunsko razdoblje.

Iznimno od plaćanja cijene javne usluge oslobođene su nekretnine koje se trajno ne koriste, odnosno korisnici usluga u skladu s člankom 18. ove Odluke.

Kad jedan korisnik usluge samostalno koristi spremnik, udio korisnika usluge u korištenju spremnika je jedan ($U=1$).

Kad više korisnika usluge zajednički koristi spremnik, zbroj udjela svih korisnika, određenih međusobnim sporazumom ili prijedlogom davatelja usluge, mora iznositi jedan. Kad više korisnika usluge koristi zajednički spremnik nastalu obvezu plaćanja ugovorne kazne u slučaju kad se ne utvrdi odgovornost pojedinog korisnika, snose svi korisnici usluge koji koriste zajednički spremnik sukladno udjelima u korištenju spremnika. Za korištenje većih spremnika (od 1100 l do 7000 l) pravne osobe mogu ugovoriti cijenu po odvozu, a u cijenu su uključeni svi troškovi.

IZVJEŠĆE O RADU DAVATELJA JAVNE USLUGE

Članak 29.

Davatelj javne usluge dužan je predati Izvješće o radu davatelja javne usluge na obrascu koji objavljuje Agencija na svojim mrežnim stranicama u rokovima i sadržajem sukladno zakonu o održivom gospodarenju otpadom i Uredbi o gospodarenju komunalnim

otpadom. davatelj javne usluge dužan je izvješće o radu podnijeti i Općinskom vijeću Općine Rakovica do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu.

POTICAJNA NAKNADA ZA SMANJENJE KOLIČINE MIJEŠANOG KOMUNALNOG OTPADA

Članak 30.

Naknada za smanjenje količine miješanog komunalnog otpada obračunava se u rokovima i na način propisan člankom 24. Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom.

NADZOR PROVOĐENJA ODLUKE

Članak 31.

Nadzor na provedbom ove Odluke reguliran je Odlukom o komunalnom redu Općine Rakovica.

POVJERAVANJE JAVNE USLUGE

Članak 32.

Ovom Odlukom se obavljanje javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada, biorazgradivog komunalnog otpada i usluge povezane s javnom uslugom dodjeljuje trgovačkom društvu Rakovica d.o.o., Rakovica, Rakovica 32, OIB 46676649670, kojem je jedini osnivač Općina Rakovica, kojem su ti poslovi dodijeljeni na način i pod uvjetima utvrđenim Zakonom, Uredbom i ovom Odlukom.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 33.

Davatelj usluge obvezan je ispuniti tehničko - tehnološke uvjete naplate odvoza otpada po volumenu na cijelom području općine Rakovica u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ove Odluke.

Iznimno od st. 1. ovog članka, naplata odvoza otpada do zaključenja pojedinačnih ugovora sukladno ovoj Odluci, naplaćivat će se prema dosadašnjem načinu naplate.

Članak 34.

Danom stupanja na snagu ove Odluke prestaju važiti:

- Odluka o obvezatnom korištenju komunalne usluge održavanja čistoće u dijelu koji se odnosi na skupljanje i odvoz komunalnog otpada ("Glasnik Karlovačke županije", broj 33/09 i "Službeni glasnik Općine Rakovica", broj 04/14),

- Odluka o povjeravanju poslova odlaganja komunalnog otpada na području općine Rakovica ("Glasnik Karlovačke županije", broj 34/11).

Članak 35.

Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenom glasniku Općine Rakovica".

KLASA: 363-01/18-01/01

URBROJ: 2133/16-18-1

Rakovica, 29. siječnja 2018. godine

Predsjednik općinskog vijeća

Zoran Luketić, bacc. oec.

DODATAK 1: Opći uvjeti Ugovora

OPĆI UVJETI UGOVORA O KORIŠTENJU JAVNE USLUGE PRIKUPLJANJA MIJEŠANOG KOMUNALNOG OTPADA I BIORAZGRADIVOG KOMUNALNOG OTPADA

(u daljnjem tekstu: Opći uvjeti)

Uvodne odredbe

Članak 1.

Definicije i termini korišteni u ovim Općim uvjetima odgovaraju definicijama i terminima korištenim u Odluci.

Ovim Općim uvjetima utvrđuju se međusobni odnosi davatelja usluge i korisnika usluge koji proizlaze iz Ugovora odnosno pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada od strane davatelja usluge korisniku usluge na području pružanja javne usluge.

Primjena Općih uvjeta

Članak 2.

Ovi Opći uvjeti primjenjuju se na sve korisnike usluga koji zaključe Ugovor s davateljem usluge.

Članak 3.

U slučaju kada odredbe Ugovora upućuju na primjenu pojedinih odredaba ovih Općih uvjeta, te odredbe Općih uvjeta postaju sastavni dio Ugovora.

Korisnik usluge je upoznat sa sadržajem ovih Općih uvjeta i pristaje na njihovu primjenu.

Ugovaranje javne usluge

Članak 4.

Korisnici usluge javnu uslugu ugovaraju zaključenjem Ugovora sukladno Odluci.

Ugovor se smatra sklopljenim:

1. kad korisnik usluge dostavi davatelju usluge Izjavu ili
2. prilikom prvog korištenja javne usluge ili zaprimanja na korištenje spremnika za primopredaju komunalnog otpada u slučaju kad korisnik usluge ne dostavi davatelju usluge Izjavu.

Zaključenjem Ugovora korisnik usluge pristaje na primjenu odredbi ovih Općih uvjeta.

Ugovori s korisnicima usluge zaključuju se na neodređeno vrijeme.

Članak 5.

Cijena javne usluge utvrđuje se cjenikom javne usluge kojeg donosi i mijenja davatelj usluge sukladno odredbama Odluke.

Korisnik usluge je dužan plaćati cijenu javne usluge utvrđenu cjenikom javne usluge.

Članak 6.

Cijenu javne usluge korisnici usluge plaćaju na temelju računa koji im davatelj usluge ispostavlja jednom mjesečno, kad nastaje obveza plaćanja. Korisnik se obvezuje podmiriti račun u roku od 15 dana od dana nastanka obveze plaćanja.

U slučaju zakašnjenja zaračunavaju se zakonske zatezne kamate u skladu s propisima.

Korisnik usluge nije ovlašten vršiti prijeboj sa tražbinama prema davatelju usluge u odnosu na bilo koje moguće protupotraživanje.

Prava i obveze ugovornih strana

Članak 7.

Davatelj usluge i korisnik usluge imaju prava i obveze utvrđene Odlukom, Ugovorom i ovim Općim uvjetima.

Članak 8.

Korisnik usluge (novi korisnik) dužan je 8 (osam) dana prije početka korištenja usluge obavijestiti davatelja usluge o početku korištenja javne usluge (stjecanje vlasništva nekretnine).

Davatelj usluge i korisnik usluge (vlasnik nekretnine) sklapaju Ugovor na način utvrđen ovim Općim uvjetima. Radi otklanjanja svake sumnje, pisani oblik ugovora nije pretpostavka nastanka ugovornog odnosa između davatelja usluge i korisnika usluge, a niti pretpostavka valjanosti nastalog ugovora posebice u slučajevima kada se usluga od strane davatelja usluge izvršava, a korisnik usluge neopravdano odbija potpisati Ugovor tj. dostaviti Izjavu.

Postojeći Korisnik usluge u slučaju bilo kakvih promjena podataka vezanih uz ugovorni odnos ili prestanka korištenja nekretnine (stan, kuća, poslovni prostor), a koje utječu na međusobne odnose između davatelja usluge i korisnika usluge, dužan je iste prijaviti davatelju usluge najkasnije u roku od 15 dana od dana kada je nastupila promjena.

Prilikom stjecanja odnosno prestanka statusa korisnika usluge isti je navedeni status dužan dokazati vjerodostojnim ispravama i dokumentacijom, a koja je prilikom ispunjavanja službenih obrazaca davatelja usluge navedena uz svaki kao prilog.

Svaka promjena koja se prijavljuje prihvaća se od datuma prijave, te je isključena mogućnost retroaktivnog učinka prijavljene promjene. Prilikom promjene svi dospjeli računi moraju biti plaćeni. Prilikom konačnog prestanka korištenja javne usluge, korisnik usluge (vlasnik nekretnine) je dužan platiti sve do tada zaprimljene račune i tek tada se može brisati iz evidencije korištenja usluge.

Članak 9.

Osim u slučaju promjene vlasništva nekretnine te razloga utvrđenog u čl. 13. Uredbe, korisnik usluge ne može otkazati Ugovor; tj. sve dok koristi javnu uslugu dužan je plaćati cijenu javne usluge sukladno obračunu davatelja usluge.

Članak 10.

Spremnike za odlaganje otpada korisnik usluge u pravilu smješta na svojoj nekretnini odnosno u objektima ili drugim prostorima u svom vlasništvu. Iznimno, posude mogu biti smještene i na javnoj površini (stambene zgrade).

Korisnik usluge dužan je posude redovito održavati u ispravnom i funkcionalnom stanju, te je odgovoran za svako namjerno oštećenje kao i nestanak. U slučaju otuđenja i oštećenja posuda za odlaganje otpada trošak nabave novih snosit će korisnik usluge.

Članak 11.

U slučaju da je dokazano da je oštećenje posude za odlaganje otpada uzrokovao davatelj usluge trošak nabave nove snosit će davatelj usluge, a o čemu se sastavlja zapisnik. Davatelj usluge dužan je pažljivo rukovati posudama za odlaganje otpada, tako da se iste ne oštećuju, a odloženi otpad ne rasipa i onečišćava okolinu. Svako onečišćivanje i oštećenje prouzrokovano skupljanjem i odvozom otpada isti su dužni odmah otkloniti. Nakon praznjenja posuda za odlaganje otpada davatelj usluge dužan ih je vratiti na mjesto na kojem su bile i zatvoriti poklopac.

Završne odredbe

Članak 12.

Svi dogovori i pravno relevantne izjave ugovornih strana su valjane jedino ukoliko su učinjene u pisanom obliku.

U slučaju nesuglasja ili kontradiktornosti između Ugovora ili ovih Općih uvjeta, vrijedit će odredbe Ugovora.

Ukoliko bilo koja odredba Ugovora i/ili Općih uvjeta jest ili postane ništava, nevaljana ili neprovediva, to neće utjecati na ostatak Ugovora odnosno Općih uvjeta, te će se ostatak Ugovora odnosno Općih uvjeta primjenjivati u najvećem mogućem opsegu dozvoljenim zakonom. U tom slučaju, ugovorne strane će bez odgode ponovno utvrditi odgovarajuću odredbu koja će zamijeniti takvu ništavu, nevaljanu ili neprovedivu odredbu, a koja nova odredba će biti najbliža namjeri ugovornih strana koju su imali prilikom dogovaranja ništave, nevaljane ili neprovedive odredbe.

Neizvršavanje bilo kojeg prava danog ugovornoj strani na temelju Ugovora i/ili ovih Općih uvjeta neće se smatrati odricanjem takve ugovorne strane od tog prava. Bilo kakvo odricanje od prava danog ugovornoj strani na temelju ovog Ugovora i/ili ovih Općih uvjeta mora biti dano izričito i u pisanom obliku.

Raskid ili prestanak Ugovora ne utječe na njegove odredbe za koje je izričito ili implicirano određeno da stupaju na snagu ili se nastavljaju primjenjivati i nakon raskida ili prestanka Ugovora.

Ugovorne strane suglasno utvrđuju da će sve eventualne sporove koji proizlaze iz ili su u svezi Ugovora pokušati riješiti mirnim putem, a ukoliko u tome ne uspiju, ugovaraju mjesnu nadležnost stvarno nadležnog suda u Karlovcu.

Na Ugovor i ove Opće uvjete primjenjuje se hrvatsko pravo te će se u skladu s time isti dokumenti tumačiti.

Članak 13.

Ovi Opći uvjeti mijenjaju se na način koji je određen za njihovo donošenje.